

פרשת וישב תשע"ו
פרסומי ניסא – מהו?

This shiur is dedicated by the family of
Dr. Chuck Feldman ז"ל
In memory of an exemplary model of dedication to family, community,
and Torah education, as we mark his Fourth Yahretzeit on the 26th of Kislev.

רש"י
פסולה - דלא שלטא בה עינא למעלה מעשרים אמה, וליכא פרסומי ניסא. **כסוכה וכמבוי** - דתנן בהו בהדיא בעירובין ומסכת סוכה דפסילי.

רש"י
מסכת שבת דף כא ע"ב – כב ע"א
אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום א נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה - פסולה, כסוכה וכמבוי. ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב והבור רק אין בו מים. ממשמע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר אין בו מים - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

רש"י
הבור רק אין בו מים - ממשמע שנאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו:

בראשית פרק לז פסוק כד
וַיִּקְחֵהוּ וַיְשַׁלְכֵהוּ אֶתֹּר הַבְּרָה וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם:

משנה ברורה
מבחוץ - משום פרסומי ניסא וקמפרש ואזיל כיצד אם הבית וכו':

שו"ע אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרע"א סעיף ה
נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים (כא) מבחוץ. אם הבית פתוח לרשות הרבים, מניחו על פתחו; ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על פתח החצר; ואם היה דר בעלייה שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים; ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה, מניחו על שלחנו ודוי, וצריך נר אחר להשתמש לאורו; ואם יש מדורה א"צ נר אחר; ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המדורה, צריך נר אחר.

ביאור הלכה
ובבהכ"נ מניחו בכותל דרום - זהו אפילו לזמן הגמרא שהיו מדליקין בחוץ על פתח הבית הכא מדליקין בפנים דהוא לפרסם הנס ברבים. והנה המחבר היה צריך לבאר בתחלה שצריך להדליק בביהכ"נ ואח"כ מקום הנחתו אלא לפי שקאמר לעיל בתחלת הסעיף דמצוה להניחו בטפח הסמוך להפתח קאמר דבהכ"נ עושין זכר למקדש שהמנורה עמדה בדרום:

שו"ע אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרע"א סעיף ז
מצוה להניחו בטפח הסמוך לפתח משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל; ואם אין מזוזה בפתח, מניחו מימין; ואם הניחו בדלת עצמו, יניחנו מחציו של כניסה לצד שמאל. הגה: ומיהו בזמן הזה, שכולנו מדליקין בפנים ואין היכר לבני ר"ה כלל, אין לחוש כל כך אם אין מדליקין בטפח הסמוך לפתח; ומ"מ המנהג להדליק בטפח הסמוך לפתח כמו בימיהם, ואין לשנות אא"כ רבים בני הבית שעדיף יותר להדליק כל אחד במקום מיוחד מלערב הנרות ביחד ואין היכר כמה נרות מדליקין; ומ"מ יזהרו שלא להדליק במקום שמדליקין הנרות כל השנה, כי אז לא יהיה היכר כלל; ואף כי אין היכר רק לבני הבית, מ"מ היכר קצת מיהא בעי. * **ובבהכ"נ מניחו בכותל דרום** (או בדרום המנורה, ומסדרן ממזרח למערב) (ת"ה סי' ק"ד ב"י), ומדליקין ומברכין (בבית הכנסת) משום פרסומי ניסא. הגה: ואין אדם יוצא בנרות של בהכ"נ, וצריך לחזור ולהדליק בביתו (ריב"ש סימן קי"א); ונוהגין להדליק בבהכ"נ בין מנחה למערב; ויש נוהגין להדליק בערב שבת קודם מנחה (כל בו ואבודרהם); ואם רוצים למהר להתפלל לאחר שבירך הש"צ והדליק אחד מהן, יוכל השמש להדליק הנשאר, והש"צ יתפלל (מהרי"ל).

משנה ברורה
כל הלילה - עד עמוד השחר ובברכה והיינו דוקא אם בני הבית נעורים אבל אם ישנים אין לברך עליהם אלא ידליק בלא ברכה דכמו דלדידהו לא היה מברך אלא בזמן פרסום הנס הי"נ לדין. ואם בא לביתו קודם עה"ש ומצא ב"ב ישנים מן הנכון שיקיצם כדי שיוכל להדליק בברכה:

שו"ע אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרע"ב סעיף ב
שכח או הזיד ולא הדליק עם שקיעת החמה, מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק, שהוא כמו חצי שעה שאז העם עוברים ושבים ואיכא פרסומי ניסא; הלכך צריך ליתן בה שמן כזה השיעור, ואם נתן בה יותר יכול לכבותה לאחר שעבר זה הזמן, וכן יכול להשתמש לאורה לאחר זה הזמן. הגה: י"א שבזמן הזה שמדליקין בפנים א"צ ליזהר ולהדליק קודם שתכלה רגל מן השוק (ד"ע וטור בשם תוספות), ומ"מ טוב ליזהר גם בזמן הזה; ומיהו הי"מ לכתחלה, אבל אם עבר זה הזמן ולא הדליק, מדליק והולך כל הלילה; ואם עבר כל הלילה ולא הדליק, אין לו תשלומין. הגה: ובבילות אחרות ידליק כמו שאר בני אדם, אף על פי שלא הדליק בראשונה (מצא כתוב בשם מהרי"ל ואגודה וד"ע).

רש"י
מלכים א פרק ו פסוק ד
שקופים - רבותינו פירשו שקופים לשון ראייה ופתיחה והשקפה פתוחים מבחוץ ואטומים מבפנים קצרים מבפנים שלא כדרך שאר חלונות אחרות העשויות למאור להראות שאינו צריך לאורה:

וַיַּעַשׂ לְפֶתַח חַלּוֹנֵי שְׁקֹפִים אֶטְּמִים: